

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Факультет економіки та управління

Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

«28» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ESG У ФІНАНСАХ

для студентів

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньої програми 072.00.01 Фінанси і кредит

Київ – 2024

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА	
Код ЄДРПОУ 45307985	
Програма № <u>25.09/24</u>	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
<u>Жильцов</u> (підпис)	<u>Жильцов</u> (прізвище, ініціали)
«28» серпня 20 <u>24</u> р.	

Розробник:

Житар Максим Олегович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів

Викладачі:

Житар Максим Олегович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фінансів
Протокол від 27.08.2024 р. № 7.

Завідувач кафедри (підпис) (Андрій РАМСЬКИЙ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 072.00.02. Фінанси і кредит)
(назва освітньої програми)

27.08.2024 р.

Керівник освітньої програми (підпис) (Андрій РАМСЬКИЙ)

Робочу програму перевірено
27.08.2024 р.

Заступник декана (підпис) (О.О. Казак)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
<i>Вид дисципліни</i>	Обов'язкова
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	4/120
<i>Курс</i>	1
<i>Семестр</i>	1
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	4
<i>Обсяг кредитів</i>	4
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	120
<i>Аудиторні</i>	32 (16 л/16 п)
<i>Модульний контроль</i>	8
<i>Самостійна робота</i>	80
<i>Форма семестрового контролю</i>	Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів сучасного розуміння концепцій та практик, пов'язаних із стратегіями сталого розвитку та відповідальним інвестуванням. Курс спрямований на розвиток навичок аналізу екологічних, соціальних та управлінських (ESG) факторів у фінансовій сфері, а також їх впливу на ризики, можливості та довгострокову вартість компаній. Студенти зможуть оцінювати ефективність інтеграції ESG у фінансові рішення та розробляти стратегії для підвищення стійкості бізнесу в умовах глобальних викликів.

Завдання. У процесі вивчення курсу необхідно:

1.Ознайомитись з основами ESG-концепції: Студенти повинні вивчити та зрозуміти базові принципи екологічних (E), соціальних (S) та управлінських (G) факторів, їх роль у сучасній економіці та фінансовому секторі.

2. Навчитись аналізувати ESG-факторів у фінансовій діяльності: Студенти повинні навчитися ідентифікувати та аналізувати ESG-фактори у різних секторах економіки, а також оцінювати їх вплив на вартість компаній, інвестиції та фінансові рішення.

3. Провести оцінку впливу ESG на фінансові результати: Завданням є вивчення зв'язку між інтеграцією ESG-практик і фінансовою ефективністю компаній, аналіз позитивних та негативних аспектів впливу сталого розвитку на прибутковість та ризики.

3.Розробити ESG-стратегій для бізнесу: Студенти повинні розробляти ефективні стратегії впровадження ESG-підходів у компаніях, враховуючи глобальні тенденції сталого розвитку та вимоги інвесторів.

4. Практично застосувати ESG-інвестицій: Виконання кейс-стаді та практичних завдань з розробки інвестиційних портфелів, що враховують ESG-критерії, з метою формування стійких фінансових стратегій.

5. Провести оцінку регуляторного середовища та стандартів ESG: Студенти повинні вивчити міжнародні та національні стандарти та нормативи, які регулюють застосування ESG у фінансах, і розуміти, як вони впливають на діяльність фінансових установ та ринок капіталу.

3. Результати навчання за дисципліною

*Загальні
компетентності (ЗК)*

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

*Спеціальні
(фахові, предметні)
компетентності (СК)*

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування професійної та наукової діяльності.
СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

РН07. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності

РН09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

РН12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	денна форма				
		у тому числі				
	л.	пр.	м.к.	інд.	с.р.	
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Основи ESG: Екологічні, соціальні та управлінські фактори у фінансовій діяльності	14	2	2	-	-	10
Тема 2. Політика щодо розвитку сталого фінансування	14	2	2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	30	4	4	2	0	20
Змістовий модуль 2.						
Тема 3. ESG тренди: імперативи бізнесу	14	2	2	-	-	10
Тема 4. ESG-ризик у банківській сфері	14	2	2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	30	4	4	2	0	20
Змістовий модуль 3.						
Тема 5. «Зелена» економіка в Україні	14	2	2	-	-	10
Тема 6. Корпоративне управління та його роль у ESG-ініціативах	14	2	2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 3	30	4	4	2	0	20
Змістовий модуль 4.						
Тема 7. Особливості формування стратегій сталого розвитку	14	2	2	-	-	10
Тема 8. Урядові та міжнародні проекти розвитку	14	2	2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 4	30	4	4	2	0	20
Усього годин	120	16	16	8	0	80

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Основи ESG: Екологічні, соціальні та управлінські фактори у фінансовій діяльності

Тема присвячена вивченню базових концепцій ESG (Environmental, Social, Governance) та їхнього впливу на фінансову діяльність. Студенти ознайомляться з основними екологічними, соціальними та управлінськими факторами, що визначають сталість бізнесу та фінансових установ. Тема охоплює аналіз сучасних тенденцій у сфері ESG, регуляторні вимоги та стандарти, а також практичне застосування ESG-принципів у фінансових рішеннях. Вивчення цієї теми закладає фундамент для подальшого розуміння інтеграції ESG у стратегії управління ризиками та інвестування.

Тема 2. Політика щодо розвитку сталого фінансування

Тема зосереджена на дослідженні політики та регуляторних заходів, спрямованих на підтримку та розвиток сталого фінансування. Студенти ознайомляться з ключовими принципами сталого фінансування, роллю міжнародних та національних регуляторів у формуванні відповідних політик, а також з основними інструментами та механізмами, що сприяють інтеграції екологічних, соціальних та управлінських (ESG) критеріїв у фінансові

рішення. Тема розглядає вплив політики сталого фінансування на фінансові ринки, інституції та економічний розвиток у глобальному контексті.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Тема 3. ESG тренди: імперативи бізнесу

Тема присвячена аналізу сучасних ESG-трендів, які стають ключовими імперативами для бізнесу в умовах глобальної економіки. Студенти ознайомляться з новітніми підходами та практиками інтеграції екологічних, соціальних та управлінських (ESG) факторів у бізнес-стратегії. Тема охоплює аналіз глобальних ініціатив, стандартів і нормативних вимог, які формують нові правила гри для компаній різних секторів. Особлива увага приділяється ролі інвесторів, споживачів та інших стейкхолдерів у просуванні ESG-трендів, а також їхньому впливу на конкурентоспроможність і довгострокову стійкість бізнесу.

Тема 4. ESG-ризиків у банківській сфері

Тема зосереджена на вивченні екологічних, соціальних та управлінських (ESG) ризиків, які впливають на діяльність банківських установ. Студенти ознайомляться з основними видами ESG-ризиків, методами їх ідентифікації, оцінки та управління. Тема охоплює аналіз того, як інтеграція ESG-ризиків впливає на кредитну політику, інвестиційні рішення та загальну стратегію банків. Розглядаються також регуляторні вимоги та міжнародні стандарти, що стимулюють банки до включення ESG-факторів у свої бізнес-моделі. Тема підкреслює важливість ESG-ризиків для забезпечення стійкості та конкурентоспроможності банківського сектору в довгостроковій перспективі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Тема 5. «Зелена» економіка в Україні

Тема присвячена вивченню концепції «зеленої» економіки та її впровадження в Україні. Студенти ознайомляться з основними принципами «зеленої» економіки, спрямованої на забезпечення сталого розвитку шляхом зниження впливу на навколишнє середовище та сприяння соціальній рівності. Тема охоплює аналіз національних стратегій, політик та ініціатив, спрямованих на розвиток «зеленої» економіки в Україні, включаючи впровадження екологічно чистих технологій, розвиток відновлюваних джерел енергії та «зеленого» фінансування. Особлива увага приділяється викликам та можливостям, які стоять перед Україною у процесі переходу до більш стійкої економічної моделі.

Тема 6. Корпоративне управління та його роль у ESG-ініціативах

Тема присвячена вивченню ролі корпоративного управління у впровадженні та підтримці ESG-ініціатив (екологічних, соціальних та управлінських). Студенти розглянуть принципи ефективного корпоративного управління, яке забезпечує інтеграцію ESG-факторів у стратегію компанії. Тема охоплює аналіз відповідальності ради директорів, керівництва та акціонерів у формуванні ESG-стратегії, а також їхній вплив на довгострокову стійкість та репутацію компанії. Особлива увага приділяється тому, як корпоративне

управління сприяє прозорості, відповідальності та етичним стандартам, що є ключовими для успішної реалізації ESG-ініціатив.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

Тема 7. Особливості формування стратегій сталого розвитку

Тема зосереджена на аналізі процесу формування стратегій сталого розвитку в організаціях. Студенти ознайомляться з ключовими етапами розробки таких стратегій, враховуючи екологічні, соціальні та управлінські (ESG) фактори. Тема охоплює методи визначення цілей сталого розвитку, інтеграцію стейкхолдерів у процес стратегічного планування, а також інструменти оцінки та моніторингу досягнутих результатів. Особлива увага приділяється викликам та можливостям, що виникають при реалізації стратегій сталого розвитку в різних секторах економіки. Студенти також розглянуть приклади успішних практик і ініціатив зі сталого розвитку на міжнародному та національному рівнях.

Тема 8. Урядові та міжнародні проєкти розвитку

Тема присвячена вивченню ролі урядових та міжнародних проєктів у стимулюванні сталого розвитку та впровадженні ESG-принципів. Студенти ознайомляться з основними урядовими ініціативами, програмами міжнародних організацій, фондами та проєктами, спрямованими на підтримку екологічної, соціальної та управлінської трансформації. Тема охоплює аналіз ключових фінансових механізмів, таких як гранти, кредити та технічна допомога, а також роль міжнародних організацій, таких як ООН, Світовий банк, ЄБРР та інші. Особлива увага приділяється успішним прикладам реалізації проєктів сталого розвитку та їхньому впливу на економіки країн і бізнес.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
1	Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2
2	Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
4	Робота на (семінарських) практичних заняттях	10	2	20	2	20	2	20	2	20
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом				59		59		59		59
Залік			-							
Максимальна кількість балів:			236							
Розрахунок коефіцієнта:			236 / 100 = 2,36							

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I			
1	Тема 1. Основи ESG: Екологічні, соціальні та управлінські фактори у фінансовій діяльності	10	5
2	Тема 2. Політика щодо розвитку сталого фінансування	10	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II			
3	Тема 3. ESG тренди: імперативи бізнесу	10	5
4	Тема 4. ESG-ризик у банківській сфері	10	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III			
5	Тема 5. «Зелена» економіка в Україні	10	5
6	Тема 6. Корпоративне управління та його роль у ESG-ініціативах	10	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV			
7	Тема 7. Особливості формування стратегій сталого розвитку	10	5
8	Тема 8. Урядові та міжнародні проєкти розвитку	10	5
Разом		80	40

6.3. Орієнтовні питання для самостійної роботи.

1.Що таке ESG і як екологічні, соціальні та управлінські фактори впливають на фінансові рішення компаній?

2.Як оцінюються ESG-ризики та які методи їх ідентифікації існують у фінансових установах?

3.Які ключові відмінності між ESG-інвестиціями та традиційними інвестиційними стратегіями?

4.Яка роль банків у фінансуванні сталого розвитку через кредитування із врахуванням ESG-факторів?

5.Як міжнародні організації сприяють розвитку ESG-принципів у фінансовому секторі?

6.Які стандарти ESG-звітування існують і як компанії інтегрують їх у свою діяльність?

7.Які ключові виклики стоять перед фінансовими установами при інтеграції ESG-факторів у стратегії управління ризиками?

8.Як ESG-фактори можуть впливати на вартість акцій та інвестиційний рейтинг компанії?

9.Яку роль відіграють стейкхолдери в просуванні ESG-принципів у бізнес-стратегіях?

10.Які основні міжнародні ініціативи у сфері ESG (наприклад, Принципи відповідального інвестування, GRI)?

11.Що таке «зелена» облігація і як вона використовується для фінансування екологічних проектів?

12.Як впровадження ESG-стратегій впливає на репутацію та конкурентоспроможність компаній?

13.Які фінансові інструменти існують для підтримки ESG-ініціатив?

14.Як оцінювати ефективність ESG-стратегій на рівні компанії та на глобальному рівні?

15.Які переваги і недоліки ESG-інвестицій з точки зору інвесторів?

16.Які методи фінансового аналізу використовуються для оцінки ESG-факторів у бізнесі?

17.Як впливає корпоративне управління на успішність ESG-ініціатив у компаніях?

18.Які ключові екологічні ризики слід враховувати при формуванні ESG-стратегії?

19.Як фінансові технології (FinTech) сприяють розвитку ESG-принципів у фінансах?

20.Які перспективи розвитку ESG у фінансовому секторі України на найближчі роки?

Термін виконання: Крайній термін виконання завдань за 2 дні до заліку.

Форма подання виконаної роботи: Документ у форматі doc, docx, pdf*

6.4. **Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.**

Модульні контрольні роботи проводяться дистанційно (онлайн в середовищі Moodle). В модульній контрольній роботі передбачено виконання 25 тестових завдань. За кожне правильно виконане завдання, в системі МУДЛ, проставляється 1 бал. Максимально можна набрати 25 балів за 100% надані правильні відповіді. Час, що відводиться на проходження модульної контрольної 25 хвилин.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
25	В повному обсязі володіє матеріалом, глибоко знає зміст теоретичних питань з дисципліни, використовує різноманітні джерела інформації для пошуку вирішення проблемних питань
24-20	Досить повно володіє матеріалом, знає зміст більшості теоретичних питань з дисципліни, використовує обов'язкову літературу для пошуку вирішення проблемних питань, допускає незначні помилки при вирішенні тестових завдань
19-15	Загалом володіє навчальним матеріалом, володіє знаннями з деяких теоретичних питань з дисципліни, не використовує обов'язкову літературу для пошуку вирішення проблемних питань, допускає окремі суттєві неточності та помилки
14-10	Володіє навчальним матеріалом не в повному обсязі, викладає його фрагментарно без обґрунтування, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускає суттєві неточності
9-5	Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань з дисципліни, допускає суттєві помилки
4-0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань

6.5. **Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.**

Семестровий контроль – залік.

6.6. **Шкала відповідності оцінок.**

Оцінка	Кількість балів
A	100-90
B	82-89
C	75-81
D	69-74
E	60-68
FX	35-59
F	1-34

7. Навчально-методична карта дисципліни (модуля)

Разом: 120 год., із них: лекції – 16 год., практичні заняття – 16 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 80 год.

Модулі (назви, бали)	1. Змістовий модуль 1 (59 бали)		2. Змістовий модуль 2 (59 бали)		3. Змістовий модуль 3 (59 бали)		4. Змістовий модуль 4 (59 бали)	
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Лекції (теми, бали)	Тема 1. Основи ESG: Екологічні, соціальні та управлінські фактори у фінансовій діяльності (1 бал)	Тема 2. Політика щодо розвитку сталого фінансування (1 бал)	Тема 3. ESG тренди: імперативи бізнесу (1 бал)	Тема 4. ESG-ризик у банківській сфері (1 бал)	Тема 5. «Зелена» економіка в Україні (1 бал)	Тема 6. Корпоративне управління та його роль у ESG-ініціативах (1 бал)	Тема 7. Особливості формування стратегій сталого розвитку (1 бал)	Тема 8. Урядові та міжнародні проекти розвитку (1 бал)
Практичні заняття (теми, бали)	Тема 1. Основи ESG: Екологічні, соціальні та управлінські фактори у фінансовій діяльності (11 балів)	Тема 2. Політика щодо розвитку сталого фінансування (11 балів)	Тема 3. ESG тренди: імперативи бізнесу (11 балів)	Тема 4. ESG-ризик у банківській сфері (11 балів)	Тема 5. «Зелена» економіка в Україні (11 балів)	Тема 6. Корпоративне управління та його роль у ESG-ініціативах (11 балів)	Тема 7. Особливості формування стратегій сталого розвитку (11 балів)	Тема 8. Урядові та міжнародні проекти розвитку (11 балів)
Самостійна робота	Самостійна робота (10 балів)		Самостійна робота (10 балів)		Самостійна робота (10 балів)		Самостійна робота (10 балів)	
Поточний контроль (вид, бали)	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		Модульна контрольна робота 3 (25 балів)		Модульна контрольна робота 4 (25 балів)	
Загалом	коєфіцієнт переведення у 100-бальну шкалу: 236 / 100 = 2,36							

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Варналій, З. С. Корпоративна соціальна відповідальність у фінансовому секторі: навч. посіб. / З. С. Варналій, В. М. Титаренко. – Київ: Знання, 2021. – 312 с.
2. Житар М.О. (2024). Стійке фінансування і зелений банкінг в Україні. *Економіка та суспільство*. № 62. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3957> DOI: 10.32782/2524-0072/2024-62-66
3. Zhytar M., Kaplenko G.. Formation of the Mechanism of Regulation of the Market of Consumer goods of Ukraine in the Conditions of Globalization. *The Baltic Scientific Journals «Socio World»*. 2021. № 5. P. 21-33.
4. Дем'янчук, О. С. Екологічні та соціальні аспекти сталого розвитку: навч. посіб. / О. С. Дем'янчук. – Київ: Центр учбової літератури, 2020. – 240 с
5. Савлук, М. І. Фінансові інструменти сталого розвитку: підручник / М. І. Савлук. – Київ: КНЕУ, 2020. – 360 с
6. Ільчук, П. Г. Управління ризиками з урахуванням ESG-факторів: навч. посіб. / П. Г. Ільчук. – Київ: Академвидав, 2021. – 288 с.
7. Шпаченко, В. А. Сталій розвиток і фінансові інструменти / В. А. Шпаченко. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2020. – 314 с
8. Павлова, Н. О. Інвестиції у сталій розвиток: підручник / Н. О. Павлова. – Київ: Знання, 2021. – 282 с.
9. Асаул, А. Н. Соціальна відповідальність бізнесу: підручник / А. Н. Асаул. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 264 с.
10. Global Reporting Initiative (GRI). Sustainability Reporting Guidelines / GRI. – Amsterdam: GRI, 2020. – 145 p.
11. Baker, M. The Business of Sustainability: Trends, Policies, Practices / M. Baker. – London: Routledge, 2019. – 400 p.
12. Schoenmaker, D. Principles of Sustainable Finance / D. Schoenmaker, W. Schramade. – Oxford: Oxford University Press, 2019. – 416 p.
13. Clark, G. L. Institutional Investors and the Integration of ESG in Financial Markets / G. L. Clark, A. Monk. – Oxford: Oxford University Press, 2020. – 300 p.
14. Eccles, R. G. The Integrated Reporting Movement: Meaning, Momentum, Motives, and Materiality / R. G. Eccles, M. Krzus. – Hoboken: Wiley, 2019. – 256 p.
15. Krosinsky, C. Sustainable Investing: Revolutions in Theory and Practice / C. Krosinsky, N. Robins. – London: Routledge, 2021. – 328 p.
16. Hennisz, W. Corporate Diplomacy: Building Reputations and Relationships with External Stakeholders / W. Hennisz. – New York: Routledge, 2020. – 264 p.
17. Friede, G. ESG and Financial Performance: Aggregated Evidence from More Than 2000 Empirical Studies / G. Friede, T. Busch. – Boston: Harvard University Press, 2020. – 196 p.
18. Revelli, C. Socially Responsible Investing (SRI): From Mainstream to ESG Integration / C. Revelli, J. Viviani. – London: Palgrave Macmillan, 2021. – 280 p.
19. Eurosif. European SRI Study 2020 / Eurosif. – Brussels: Eurosif, 2020. – 134 p.

20. PRI. Principles for Responsible Investment: Annual Report 2020 / PRI. – London: PRI Association, 2020. – 120 p.
21. Hawley, J. P. The Rise of Fiduciary Capitalism: How Institutional Investors Can Make Corporate America More Democratic / J. P. Hawley, A. T. Williams. – Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2019. – 224 p.
22. UNEP FI. The Financial System We Need: Aligning the Financial System with Sustainable Development / UNEP Finance Initiative. – Geneva: UNEP FI, 2020. – 110 p.

9. Додаткові ресурси

1. Бондарук, Т. В. Вплив ESG-факторів на прийняття фінансових рішень: монографія / Т. В. Бондарук. – Київ: Центр учбової літератури, 2021. – 280 с.
2. Коваль, С. І. Екологічні та соціальні аспекти в корпоративних фінансах: навч. посіб. / С. І. Коваль. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2020. – 256 с.
3. Івасюк, О. В. Фінансові інструменти для реалізації ESG-стратегії: навч. посіб. / О. В. Івасюк. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 230 с.
4. Пономаренко, О. П. Сталій розвиток і соціальна відповідальність у фінансах / О. П. Пономаренко. – Київ: Академвидав, 2021. – 310 с.
5. Мельник, І. М. Екологічні інвестиції та їх роль у сталому розвитку / І. М. Мельник. – Одеса: ОНЕУ, 2020. – 200 с.
6. Сидоренко, Л. А. Корпоративна відповідальність і фінансова стійкість / Л. А. Сидоренко. – Київ: Знання, 2019. – 280 с.
7. Тимошенко, А. М. Управління фінансовими ризиками з урахуванням ESG / А. М. Тимошенко. – Київ: КНЕУ, 2020. – 294 с.
8. Жуковська, Н. В. Роль ESG у стратегіях розвитку фінансових установ / Н. В. Жуковська. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 314 с.
9. Green, J. Investing for Good: How ESG Can Make You Money While Saving the Planet / J. Green. – London: Palgrave Macmillan, 2020. – 272 p.
10. Krosinsky, C. The Impact of Sustainable Finance on Financial Performance / C. Krosinsky. – New York: Springer, 2019. – 256 p.
11. Boffo, R. ESG Investing: Practices, Progress and Challenges / R. Boffo, R. Patalano. – Paris: OECD, 2020. – 296 p.
12. Arjaliès, D.-L. Business and Society: Ethics, Sustainability, and Stakeholder Management / D.-L. Arjaliès. – London: Routledge, 2021. – 380 p.
13. Henisz, W. Corporate Sustainability: Balancing Growth with the Environment / W. Henisz. – New York: Routledge, 2020. – 340 p.
14. Hoepner, A. G. F. Sustainable Investment: ESG and the Investor / A. G. F. Hoepner. – Chichester: Wiley, 2019. – 408 p.
15. Baker, S. Climate Change and Financial Stability / S. Baker, J. Wurgler. – Washington: World Bank, 2021. – 210 p.
16. Dunn, J. The Financialization of Sustainability / J. Dunn. – Cambridge: Cambridge University Press, 2020. – 320 p.
17. Eurosif. SRI Trends in Europe: Current Issues and Future Challenges / Eurosif. – Brussels: Eurosif, 2019. – 150 p.

10. Електронні ресурси

1. ЕНК ESG у фінансах. Режим доступу:
<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=28881>
2. Національний банк України (НБУ)
Ресурс НБУ містить аналітику, дослідження та регулювання, пов'язані зі сталим розвитком та впровадженням ESG-принципів у банківському секторі України.
<https://bank.gov.ua/>
3. Міністерство фінансів України
Офіційний сайт, який надає інформацію про фінансові ініціативи, зокрема у сфері сталого розвитку та фінансів, відповідно до державної стратегії.
<https://mof.gov.ua/>
4. Українська асоціація фінтех і інноваційних компаній (UAFIC)
Інформаційна платформа, що зосереджується на фінансових технологіях і впровадженні інновацій у фінансовий сектор України з акцентом на ESG.
<https://uafic.org/>
5. Центр екологічних ініціатив "Екодія"
Організація, що сприяє впровадженню принципів сталого розвитку та ESG у різних секторах економіки, включно з фінансами.
<https://ecoaction.org.ua/>
6. Українська мережа глобального договору ООН
Ресурс, присвячений впровадженню принципів сталого розвитку, соціальної відповідальності та ESG у фінансових установах України.
<https://globalcompact.org.ua/>
7. Global Reporting Initiative (GRI)
Міжнародна організація, яка розробляє стандарти для ESG-звітування компаній, включаючи фінансові установи.
<https://www.globalreporting.org/>
8. Principles for Responsible Investment (PRI)
Організація, що сприяє інтеграції ESG-принципів в інвестиційні процеси та надає аналітику й рекомендації для інвесторів.
<https://www.unpri.org/>
9. Sustainable Stock Exchanges Initiative (SSE)
Глобальна платформа, що підтримує біржі та фінансові установи у впровадженні сталого розвитку через інтеграцію ESG-факторів.
<https://sseinitiative.org/>
10. Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)
Рекомендації для компаній і фінансових установ щодо звітування про кліматичні ризики та інтеграцію кліматичних факторів у фінансові рішення.
<https://www.fsb-tcfd.org/>
11. OECD – ESG Investing and Sustainability
Організація економічного співробітництва та розвитку, яка публікує дослідження та аналітику про впровадження ESG у фінансові процеси.
<https://www.oecd.org/finance/>

12. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)
 ЄБРР активно підтримує сталий розвиток і екологічні ініціативи в країнах, що розвиваються, через фінансування ESG-проектів.
<https://www.ebrd.com/what-we-do/sustainable-investment.html>

13. United Nations Environment Programme Finance Initiative (UNEP FI)
 Глобальна ініціатива ООН, яка об'єднує фінансові установи для інтеграції ESG-принципів у їхню діяльність, надаючи аналітику та рекомендації.
<https://www.unepfi.org/>

14. World Economic Forum (WEF)
 Платформа, що висвітлює глобальні питання ESG та фінансів через конференції, звіти та аналітичні статті.
<https://www.weforum.org/topics/sustainable-finance>

15. Bloomberg – ESG Data Services
 Інформаційний ресурс, що надає дані та аналітику для інвесторів щодо ESG-факторів та їх впливу на фінансові ринки.
<https://www.bloomberg.com/professional/solution/esg-data/>

16. The Financial Times – Moral Money
 Розділ на сайті Financial Times, присвячений новинам та аналітиці про ESG, сталий розвиток і фінансову відповідальність.
<https://www.ft.com/moral-money>